

DENET DUYURU

Vergi

AUDIT | TAX | ADVISORY

For the latest from BDO Turkey, follow us

Duyuru Tarihi : 11.01.2022
Duyuru No : 2022/008
Yayımlandığı Yer : YAKLAŞIM DERGİSİ - Ocak 2022
Sayı : 349

Mehmet MAÇ
Yeminli Mali Müşavir

BDO Yayıncılık A.Ş.

Eski Büyükdere Cad. No.14
Park Plaza Kat:4
34398 Maslak/İstanbul
Turkey

Tel: +90 212 365 62 00
Fax: +90 212 365 62 02
e-mail: bdo@bdo.com.tr
www.bdo.com.tr

Garantisi ile sınırlı bir Birleşik Krallık şirketi olan BDO International Limited'in üyesi ve bir Türk anonim şirketi olan BDO Yayıncılık A.Ş., bağımsız üye kuruluşlardan oluşan BDO ağıının bir parçasını teşkil etmektedir.

BDO International global ağıının toplam gelirleri 2021 yılında 11,8 milyar ABD Doları olarak gerçekleşmiştir. BDO, 167'dan fazla ülkede bulunan 1.728 ofiste faaliyet göstermekte olup, bu ofislerde denetim ve danışmanlık hizmetleri veren ortaklar dahil dünya çapında 97.292 kişi çalışmaktadır.

Dikkat ve titizlikle hazırlanan bu yayın, geniş anlamda görüşleri içermekte olup, genel bir yol gösterici olarak değerlendirilmelidir. Özel durumlara ilgili olarak, mesleki görüş ve yardım almadan, bu yayına dayanarak uygulamalarda bulunulmamalıdır. Bu konuların kendi özel durumunuza ilişkin etkilerini görüşmek için BDO Yayıncılık A.Ş. ile temas kurabilirsiniz. Bu yayındaki bilgilere dayanarak belli eylemlerde bulunmak veya bulunmamak nedeniyle doğabilecek zararlar nedeniyle, BDO Yayıncılık A.Ş. ve ortakları, çalışanları ile yazarları herhangi bir yükümlülük veya sorumluluk kabul etmemektedirler.

GİDER PUSULASININ KULLANIM ALANI GENİŞLETİLMİŞ VE BAZI BELGELERİN GİDER PUSULASI YERİNE GEÇECEĞİ HÜKME BAĞLANMIŞTIR

I. GİRİŞ :

Vergi Usul Kanunu'nun (VUK) 234 üncü maddesi, 7338 sayılı Kanun'un 23 üncü maddesi ile 1 Kasım 2021 tarihinden geçerli olmak üzere değiştirilmiş ve;

- Vergi mükelleflerinin fatura ve benzeri belge veremeyenlerden aldıkları mal veya hizmetlerin gider pusulası ile belgelenmesi esası getirilmiş,
- Bazı ödeme belgelerinin ve resmi yazıların gider pusulası yerine geçeceği hükme bağlanmıştır.

Aşağıdaki bölümlerde gider pusulası ile ilgili hükümler özetlenmiştir.

II. VUK'UN GİDER PUSULASINI DÜZENLEYEN 234 ÜNCÜ MADDESİNİN ESKİ VE YENİ METİNLERİ:

VUK'nun 234 üncü maddesinin 7338 sayılı Kanunla değişmeden önceki ve sonraki metinle aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak sunulmuştur:

VUK'nun 234 üncü MADDESİNİN ESKİ HALİ	VUK'nun 234 üncü MADDESİNİN 7338 SAYILI KANUNLA DEĞİŞTİRİLEN YENİ HALİ
<p><i>Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabının ve çiftçilerin; Vergiden muaf esnafa yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları emtia için tanzim edip işi yapana veya emtiayı satana imza ettirecekleri gider pusulası vergiden muaf esnaf tarafından verilmiş fatura hükmündedir. Bu belge, birinci ve ikinci sınıf tüccarların, zati eşyalarını satan kimselerden satın aldıkları altın, mücevher gibi kıymetli eşya için de tanzim edilir.</i></p>	<p>(7338 sayılı kanunun 23 üncü maddesiyle değişen fıkra; Yürürlük:1.11.2021) Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçiler, <u>bu Kanun kapsamındaki belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için işi yapana veya malı satana imza ettirecekleri gider pusulası düzenlerler. Vergiden muaf esnaf için düzenlenen gider pusulası, bu kişiler tarafından verilmiş fatura hükmündedir.</u></p>
<p><i>Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.</i></p>	<p><i>Gider pusulası, işin mahiyeti, emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini ve işi yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını) ve adreslerini ve tarihi ihtiva eder ve iki nüsha olarak tanzim ve bir nüshası işi yapana veya malı satana tevdi olunur.</i></p>
<p><i>Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.</i></p>	<p><i>Gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilir.</i></p> <p>(7338 sayılı kanunun 23 üncü maddesiyle eklenen fıkra; Yürürlük:1.11.2021) Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde</p>

	<p><i>düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılır. İkinci fıkrada belirtilen bilgileri ihtiva etmeleri kaydıyla;</i></p> <p><i>a) Malın veya hizmetin bedelinin, dördüncü fıkrada belirtilen süre dâhilinde satıcıya; 19/10/2005 tarihli ve 5411 sayılı Bankacılık Kanununda tanımlanan banka, 20/6/2013 tarihli ve 6493 sayılı Ödeme ve Menkul Kıymet Mutabakat Sistemleri, Ödeme Hizmetleri ve Elektronik Para Kuruluşları Hakkında Kanun kapsamında yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları veya 9/5/2013 tarihli ve 6475 sayılı Posta Hizmetleri Kanununa göre kurulan Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca düzenlenen belgeler,</i></p> <p><i>b) 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında satın alınan malların gider pusulası düzenlemek zorunda olanlara iade edilmesinde, 6502 sayılı Kanun uyarınca iade edilecek tutarların, (a) bendinde yer alan kurumlar aracılığıyla iadesinde bu kurumlarca düzenlenen belgeler,</i></p> <p><i>c) Bu Kanuna göre belge düzenleme zorunluluğu bulunmayan kamu kurum ve kuruluşlarının, tabi oldukları ilgili mevzuat dâhilinde, yaptıkları işler veya sattıkları mallar için düzenledikleri belgeler, gider pusulası yerine geçer.</i></p> <p><i>Bu maddenin uygulamasına ilişkin usul ve esasları belirlemeye Hazine ve Maliye Bakanlığı yetkilidir.</i></p>
--	---

III. GİDER PUSULASINI DÜZENLEYEN VUK'un 234 üncü MADDESİNİN AÇIKLANMASI:

A. Gider Pusulasının Yeni Kullanım Alanı:

VUK 'un 234 üncü maddesinin eski metninde gider pusulasının kullanım alanı, vergiden muaf esnafa yaptırılan işler ve bu esnaftan alınan mallar ile şahıslardan alınan altın, mücevher gibi kıymetli eşyalar olarak belirtilmişti. Ancak Maliye İdaresi gerçek usulde vergilendirilen mükelleflerin satın aldığı fakat fatura ve benzeri belge elde edemediği tüm durumlarda kanundaki kapsamı aşarak gider pusulası düzenlenmesini istemekteydi.

Maddenin yeni halinde gider pusulasının kullanım alanı;

*“ Birinci ve ikinci sınıf tüccarlar, kazancı basit usulde tespit edilenlerle defter tutmak mecburiyetinde olan serbest meslek erbabı ve çiftçilerin, Bu Kanun kapsamındaki **belgeleri düzenleme zorunluluğu bulunmayanlara yaptırdıkları işler veya onlardan satın aldıkları mallar (gerçek usulde vergilendirilmeyen çiftçilerden satın aldıkları mallar hariç) için işi yapana veya malı satana imza ettirecekleri gider pusulası düzenlerler.**”*

şeklinde tanımlanmıştır.

Böylelikle GERÇEK USULDE VERGİLENDİRİLEN MÜKELLEFLERİN FATURA VE BENZERİ BELGE TEMİN EDEMEDİKLERİ - müstahsil makbuzu gerektiren zirai ürün alımları haricindeki- TÛM MAL VE HİZMET ALIMLARININ GİDER PUSULASI İLE BELGELENMESİ KANUN HÛKMÛ HALİNE GETİRİLMİŞTİR.

B. Gider Pusulasında Bulunması Gereken Bilgiler:

Gider pusulasına ilişkin şekil şartları aynen devam etmektedir.

Buna göre gider pusulasının ;

- İşin mahiyetini,
- Emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini,
- İş yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını),
- Adreslerini ve
- Tarihi

ihiva etmesi ve en az iki nüsha olarak tanzim edilip bir nüshasının işi yapana veya malı satana verilmesi gerekmektedir.

Ayrıca gider pusulaları, seri ve sıra numarası dahilinde teselsül ettirilmesi gerekmekte olup söz konusu seri ve sıra numarası da bu belgede bulunması gereken bilgiler arasındadır.

Gider pusulası düzenlenmesinde en zorlayıcı husus, bu gider pusulası ile mal satan veya hizmet veren kişinin imzasının alınmasıdır. Özellikle büyük şehirlerde yaşanan ulaşım sorunu veya tarafların farklı şehirlerde olması gider pusulasına imza attırılması açısından **ciddi külfet** yaratmakta, bu nedenle düzenlenen gider pusulaları ya imzasız bırakılmakta ya da pusula muhatabının imzası imiş gibi işaretler kullanılmaktadır.

Bu sıkıntının önlenmesi adına,

- 509 sayılı VUK Tebliği ile düzenlenmiş olan e-gider pusulası hayata geçirilmeli ve
- gider pusulası muhatabının bu pusula içeriğini kabul ettiğine dair e-posta göndermesi gibi pratik usuller imza yerine geçerli sayılmalıdır.

C. Gider Pusulasının Hangi Süre İçinde Düzenlenmesi Gerektiği ve Bu Süreye Uymamanın Cezası:

7338 sayılı Kanun ile VUK'un 234 üncü maddesine aşağıdaki hüküm eklenmiştir:

“Gider pusulası, malın teslimi veya hizmetin yapıldığı tarihten itibaren azami yedi gün içinde düzenlenir. Bu süre içerisinde düzenlenmeyen gider pusulası hiç düzenlenmemiş sayılır.”

Bu hükme göre **gider pusulasının**, malın teslim alındığı veya hizmetin tamamlandığı günü izleyen günden itibaren **7 gün içinde düzenlenmesi gerekmektedir.**¹

Bu süre içinde düzenlenmeyen gider pusulaları hiç düzenlenmemiş sayıldığı için VUK'nun 353/1 inci maddesine göre pusulada yazılı olması gereken işlem bedelinin %10 u nispetinde özel usulsüzlük cezası ortaya çıkmaktadır.

Ancak bu ceza her bir gider pusulası için 2021 yılı itibariyle 380 TL 'den az olamaz. Bu şekilde verilecek gider pusulası ile ilgili usulsüzlük cezalarının yıllık toplamı ise, 2021 yılı için 190.000 TL'yi geçemez. (522 nolu VUK Genel Tebliği)

¹ Fatura ve serbest meslek makbuzu için de geçerli olan bu 7 günlük süre hükmünün değiştirilmesine ihtiyaç bulunduğu görüşündeyiz. Bizim anlayışımıza göre söz konusu belgeler ilgili buldukları ay içerisinde düzenlenmişse yasal süresi içinde tanzim edilmiş sayılmalı ve en geç ayın bitiminden itibaren 7 gün içinde düzenlenmesi gerektiği hükme bağlanmalıdır. Buna paralel olarak bir aydan kısa süreler için verilmesi gereken beyannameler aylık hale dönüştürülmelidir.

VUK'nun 227 inci maddesinde VUK uyarınca kullanım mecburiyeti bulunan belgelerin (gider pusulası bu kapsamdadır) **öngörülen zorunlu bilgileri taşımaması halinde** bu belgeler vergi kanunları bakımından **hiç düzenlenmemiş sayılır**. Bu bilgilerin kısmen de olsa gider pusulasında yer almaması da, pusulanın hiç düzenlenmemiş sayılmasına ve yukarıdaki cezaların ortaya çıkmasına yol açabilir.

D. Gider Pusulası Yerine Geçen Belgeler:

VUK'nun 234 üncü maddesine eklenen hükümlerle;

- a) Malın veya hizmetin bedelinin, dördüncü fıkrada belirtilen süre dâhilinde (**7 gün içinde**) satıcıya;
 - Bankacılık Kanununda tanımlanan **banka**,
 - 6493 sayılı Kanun kapsamında **yetkilendirilmiş ödeme kuruluşları** veya
 - Posta ve Telgraf Teşkilatı Anonim Şirketi (**PTT**)

aracılığıyla ödenmesi halinde, bu kurumlarca düzenlenen belgeler,
- b) 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun kapsamında **satın alınan malların** gider pusulası düzenlemek zorunda olanlara **iade edilmesinde**, iade edilecek tutarların, (a) bendinde yer alan kurumlar aracılığıyla iadesinde bu kurumlarca yani **banka, yetkili ödeme kuruluşu veya PTT tarafından düzenlenen belgeler,**
- c) Bu Kanuna göre belge düzenleme zorunluluğu bulunmayan **kamu kurum ve kuruluşlarının**, tabi oldukları ilgili mevzuat dâhilinde, yaptıkları **işler veya sattıkları mallar için düzenledikleri belgeler,**

gider pusulası yerine geçen belgeler olarak tanımlanmıştır.
Başka bir anlatımla YUKARIDAKİ BELGELERİN VARLIĞI HALİNDE AYRICA GİDER PUSULASI DÜZENLENMESİNE GEREK OLMAYACAKTIR.

Ödeme belgelerinin gider pusulası yerine geçmesini sağlayacak bir yasal düzenlemenin yapılması gerektiği öteden beri önermekte olduğumuz bir husustu. Bu önerimizin gerçekleşmiş olmasından memnuniyet duyuyoruz.

Ancak aşağıdaki bölümde açıkladığımız gibi, gider pusulası yerine geçen ödeme belgelerinde ve resmi yazılarda da gider pusulasında bulunması gereken bilgilerin aranıyor olması sorun teşkil edebilecek bir husustur.

IV. GİDER PUSULASI YERİNE GEÇEBİLEN ÖDEME BELGELERİ VE RESMİ YAZILAR İLE İLGİLİ GÖRÜŞLERİMİZ :

A. Gerekli Bilgiler:

VUK'un 234 üncü maddesinin yeni metnine göre yukarıdaki ödeme belgelerinin ve resmi yazıların gider pusulası yerine geçebilmesi için, gider pusulasında bulunması gereken bilgileri yani;

- İşin mahiyetini,
- Emtianın cins ve nev'i ile miktar ve bedelini ve iş ücretini,
- İş yaptıran ile yapanın veya emtiayı satın alan ile satanın adlarıyla soyadlarını (Tüzel kişilerde unvanlarını),
- Adreslerini ve
- Tarihi

ihtiva etmesi gerekmektedir.

B. Gerekli Bilgiler Hakkındaki Önerilerimiz :

GİDER PUSULASI YERİNE GEÇEBİLEN ÖDEME BELGELERİNDE VE RESMİ YAZILARDA BULUNMASI İSTENEN BİLGİLERİN MALİYE İDARESİ TARAFINDAN VUK'UN 227 NCİ MADDESİNDEKİ YETKİYE İSTİNADEN, MUHTEMEL SORUNLARI ÇÖZECEK VE AZAMI KOLAYLIK SAĞLAYACAK ŞEKİLDE DÜZENLENMESİNE İHTİYAÇ BULUNMAKTADIR.

Söz konusu bilgilerle ilgili gerekli tebliğ düzenlemesi önerilerimiz şunlardır :

- Bu belgelerde malın cinsi veya hizmetin niteliği konusunda kısa bilgi yer alması doğaldır. Ancak aşağıda açıkladığımız gibi satın alınan mal veya hizmetin nihai tüketici tarafından iadesi ile ilgili ödeme belgelerinde, **iadeye konu mal veya hizmet cinsinin belirtilmesi, kişisel gizlilik açısından sorun teşkil edebilir. Bu nedenle mal veya hizmet iadelerine ilişkin ödeme belgelerinde alış belgesine ait bilgilerin bulunması durumunda, iadeye konu malın veya hizmetin türünü belirtmeye gerek olmadığı yönünde tebliğ düzenlemesi yapılmalıdır.**
- Adres bilgisi açısından sorun vardır.

Ödeme belgesinde veya resmi yazıda ödemeyi yapanın adresinin bulunması anlamlı değildir. Çünkü ödemeyi yapan bu ödemeye ilişkin belgeyi gider pusulası yerine geçmek üzere kayıtlarına alacak olup bu kaydı yapan mükellefin adres bilgisi zaten Maliye İdaresinde mevcuttur. Bu konuda

önerimiz ödeyicinin adres bilgisi gereğinin kaldırılması şeklinde bir idari düzenleme yapılmasıdır.

Ödeme yapılan kişinin adresinin ödeme belgesine yazılması külfet teşkil etmektedir. Bazı ödeme belgelerinde açıklama yazılması için izin verilen alan yetersiz olduğu için sorun doğabilir. Kaldı ki ödeme yapılan kişinin adresinin ne olduğunun bu belge açısından önemi yoktur. Bu nedenlerle **önerimiz ödeme yapılanın ödeme belgesinde görünen banka hesap numarasının adres yerine kabul göreceği yönünde düzenleme yapılmasıdır.** Çünkü gerekirse bu hesap numarası üzerinden ödeme alanın adres bilgisine ulaşmak mümkündür.

- Adresin yazılmasında, **adrese ulaşım açısından yeterli olmak şartıyla kısaltılmış ifadeler kullanılmasının yeterli sayılması gerektiği görüşündeyiz.** Örnek vermek gerekirse, “ Reşitpaşa Mahallesi Eski Büyükdere Caddesi No:14 Kat:4 Park Plaza Maslak- İSTANBUL” yerine “Park Plaza MASLAK” şeklinde yazılan adresin yeterli sayılması uygun olacaktır.
- Gider pusulası yerine geçen resmi yazılarda yukarıdaki bilgilerin eksiksiz olarak yer almasını sağlamak mümkün olmayabilir. **Resmi yazının gider pusulası yerine geçtiği hallerde bu yazıdaki bilgilerin yeterli sayılacağı yönünde tebliğ düzenlemesi yapılmalıdır.**

C. Stopaja Tabi Hizmet Alımlarına İlişkin Ödeme Belgeleri :

Arızı olarak serbest meslek işi yapanlardan hizmet alınması gider pusulası ile belgelenmesi gereken bir işlem türüdür. Gider pusulası düzenlenirken pusula üzerinde hizmet bedelinin brüt tutarı, stopaj tutarı ve net tutar gösterilmektedir.

Ödeme belgesinin gider pusulası yerine geçtiği hallerde, normal olarak ödenen net tutar görünecektir. Bu tutarın %20 stopaj sonrası net tutar olduğunun ödeme belgesinde belirtilmesi ve açıklık sağlamak amacıyla brüt tutarın da zikredilmesi yararlıdır.

Örnek olarak, yapılan ödeme telif bedeli ise ve ödemenin brüt tutarı 1.000 TL ise bu telif alımında bulunan firma %17 stopaj uygulayarak 830 TL ödemede bulunacaktır. Ödeme belgesine “*brüt 1.000 TL üzerinden %17 stopajlı net telif bedeli*” şeklinde bir açıklamaya yer verilmesinde yarar vardır.

Keza, fatura veya serbest meslek makbuzu veremeyen bir akademisyenden brüt 10.000 TL bedel mukabilinde görüş yazısı alınırsa, buna ilişkin ödeme tutarı %20 stopaj indirilmiş net bedel yani 8.000 TL olacaktır. Ödeme belgesinde brüt tutarın 10.000 TL olduğunun belirtilmesi açıklık sağlayacaktır.

D. Ödeme Belgesinde KDV Gösterim Şekli :

Normal olarak sattığı mal veya yaptığı hizmet için fatura yahut serbest meslek makbuzu veremeyenlerden yapılan alımlar KDV'nin konusuna girmediği için ödeme belgesi izahatında KDV'den bahsedilmez.

Ancak satın aldığı malı iade eden nihai tüketiciye geri verilen para, satışta hesaplanan KDV'yi de içermekte olup, sattığı mal veya hizmeti geri alan firma bu KDV'yi indirmek durumundadır. Söz konusu KDV indiriminin açık bir dayanağı olması adına nihai tüketiciye yapılacak para iadesine ilişkin ödeme belgelerinde ödeme tutarının ne kadarının KDV olduğunun belirtilmesinde yarar vardır. Böyle bir belirlemenin yapılmadığı hallerde ödeme tutarı iç yüzde yöntemiyle ayrıştırılıp KDV'ye tekabül eden ödeme tutarının indirim konusu yapılabileceği tabiidir.

V. NİHAİ TÜKETİCİLERİN ALDIKLARI MALI VEYA HİZMETİ İADE ETMELERİNE İLİŞKİN ÖDEME BELGELERİNİN GİDER PUSULASI YERİNE GEÇMESİ BAKIMINDAN GETİRİLMESİ GEREKEN KOLAYLIKLAR :

GİDER PUSULASI EN YAYGIN OLARAK PERAKENDE SEKTÖRÜNDE ÜRÜN VEYA HİZMET İADESİ İÇİN KULLANILMAKTADIR. ²

Bu nedenle satın alınan mal veya hizmetlerin alıcıları tarafından fatura veya benzeri belge düzenlenmeksizin iadesinde gider pusulası düzenlenmesi veya gider pusulası yerine geçebilecek ödeme belgelerinin içeriği açısından kolaylık sağlayacak şekilde tebliğ düzenlemelerine konu edilmesi gerekmektedir.

- Mal veya hizmetin alımında kredi kartı ile ödeme yapılmışsa, bu mal veya hizmeti iade edenin kredi kartına yapılacak para iadelerinde kredi kartı işleticilerinin kullandığı bilgilerin yeterli sayılmasına ihtiyaç vardır. Çünkü bu bilgilerden hareketle malın veya hizmetin alınış bilgilerine ulaşmak mümkündür.
- Bazı nihai tüketiciler ödeme bilgisinin kayda geçmemesini sağlamak için veya başka nedenlerle nakit ödeme yapmak suretiyle mal veya hizmet almaktadırlar.

Bu şekilde alınan mal veya hizmet bedelinin iadesi nedeniyle alıcıya yapılacak ödemede ürün veya hizmet bilgisinin yer alması gizlilik açısından

² Nihai tüketiciler tarafından alınan mal veya hizmetlerin iadesinde gider pusulası düzenlenmesi eskiden beri Maliye İdaresi'nin istediği bir belgelendirme şekli idi. VUK'nun 234 üncü maddesinde yapılan değişiklik, bu belgeleme şeklini kanun hükmüne dayandırmıştır. Alıcının fatura düzenleyemediği mal veya hizmet iadelerinde gider pusulası veya bunun yerine geçebilen belgelerin mevcut olmaması, bu belgelerin düzenlenmesindeki gecikmeler ve bilgi noksanlıkları ciddi bir usulsüzlük cezası riski arz eder hale gelmiştir.

sorun çıkmasına yol açabilir. Gerek bu nedenle gerekse kolaylık sağlamak amacıyla iadeye ilişkin ödeme belgesinde alış belgesine ait tarih ve numaranın yer alması yeterli olabilmelidir.

- Ürün veya hizmet iade bilgilerinin güvenilir elektronik ortamlarda arşivlenmesinin gider pusulası yerine geçeceğine dair tebliğ düzenlemesinin isabetli olacağı görüşündeyiz.
- Para iadesi gerektirmeyen - renk veya beden değişikliği gibi - ürün değiştirme işlemlerinde, ürün değişikliğini yapan firmalar kendi stok takip sistemleri gereği iade edilen ürün için alım işlemi, yerine verilen aynı fiyatlı ürün için satış işlemi yapmaktadırlar. Tüketici açısından ise bu işlem ürün iadesi niteliği taşımamaktadır. Tüketicilere para iadesi yapılmayan bu gibi değişimlerin gider pusulası gerektirmediği tebliğ ile belirtilmelidir.

Bazı hallerde iade edilen mal veya hizmetin alış faturasında yazılı kişi dışındaki kişilere iade tutarının ödenmesi gerekebilmekte olup, buna tebliğ ile izin verilmelidir.

VI. 7 GÜNLÜK SÜRE AÇISINDAN DURUM :

Ödeme belgesinin gider pusulası yerine geçebilmesi için ödemenin 7 gün içinde yapılmış olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu zorunluluk bize göre anlamsızdır ve kaldırılmalıdır.

6502 sayılı Kanun kapsamında nihai tüketicilere satılan mal ve hizmetlerin iadesi açısından 7 günlük ödeme süresi bulunmamakla beraber, gider pusulasının 7 günlük süre içinde düzenlenme zorunluluğu, bu süre içinde ödeme gereğini beraberinde getirmektedir. Bu süre sıkıştırması özellikle perakende sektörü üzerinde gereksiz bir baskı oluşturacaktır.

Resmi belgelerin gider pusulası yerine geçmesi durumunda resmi belgenin 7 günlük süreçte düzenlenmemiş olması, gider pusulasının düzenlenmesi ile ilgili 7 günlük süreye uyulmadığı anlamına gelmemelidir. Çünkü sattığı mal veya hizmete ilişkin fatura veremeyen resmi kuruluşlar bu konuda yazı hazırlamakta gecikebilirler. Bu resmi daire gecikmesi nedeniyle alıcı durumundaki mükelleflerin cezalandırılması anlamsızdır.

VII. KİRALARIN BELGELENMESİNE İLİŞKİN YENİ DURUM :

Eskiden, kiralardan gider pusulası ile belgelendirilmesi yönünde kanun hükmü bulunmadığı ve Maliye İdaresi de fatura veremeyenlerden yapılan kiralamalara ilişkin kira masraflarının gider pusulası ile belgelenmesini istemediği için kira ödemelerinde gider pusulası aranmıyordu.

7338 sayılı Kanun ile gider pusulasının kullanım alanının genişletilmesi sonucunda, FATURASI TEMİN EDİLEMİYEN KİRA MASRAFLARININ GİDER PUSULASI İLE BELGELENMESİ YASAL ZORUNLULUK HALİNE GELMİŞTİR.

Kira ödemesinin banka, yetkili ödeme kuruluşu veya PTT kanalıyla yapılması halinde gider pusulası gereği ortadan kalkmaktadır. Ancak bunun için 7 günlük süre ve şekil şartlarına uyulması gerekmektedir.

Faturayla belgelenemeyen kiralardan gider pusulasıyla belgelenmesinin mecburi hale gelmesi sayısız sorun ve külfet doğmasına yol açacağı için, tebliğ düzenlemesi veya kanun değişikliği yapılması suretiyle bu kiralardan gider pusulası ile belgeleme mecburiyetinin kaldırılmasının isabetli olacağı görüşündeyiz.

VIII. TESCİLE TABİ GAYRİMENKUL, MOTORLU TAŞIT GİBİ MALLARIN SATILMASINDA GİDER PUSULASINA GEREK OLUP OLMADIĞI:

Gider pusulasının eski uygulamasında Maliye İdaresi gayrimenkul, motorlu taşıt gibi tescile tabi mallarda da gider pusulası düzenlenmesini öngörmekteydi.

Söz konusu tescile tabi malların satışında gider pusulası düzenlemeyenlerden talep edilen özel usulsüzlük cezaları için dava açıldığında Danıştay bu cezaların kaldırılması yönünde karar vermektedir.³

Danıştay'ın bu kararında gider pusulasının gereksizliği;

- Tescil belgelerinin satışı tevsik için yeterli olduğu ve

³ Yaklaşım Dergisinin Nisan 2021 sayısında yayımlanan "GAYRİMENKUL VE TAŞIT ALIMLARINDA GİDER PUSULASININ GEREKLİ OLDUĞU YÖNÜNDEKİ İDARİ GÖRÜŞÜ VE BU GÖRÜŞE DAYANAN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZALARINI DOĞRU BULMUYORUZ" başlıklı yazımızda bu konuyu ele almıştık.

Bu yazımızda bahsi geçen Danıştay 3 üncü Dairesi'nin 13.04.2017 tarih ve E.2016/10706; K.2017/2848 sayılı Kanun yararına bozma Kararında (13.12.2017 tarih ve 30269 sayılı Resmi Gazete) Danıştay Başsavcılığı tarafından yapılan aşağıdaki belirleme, TESCİL BELGELERİNİN YETERLİ OLDUĞU BU NEDENLE AYRICA GİDER PUSULASINA GEREK BULUNMADIĞI görüşünü ortaya koymaktadır;

".....vergii doğurur olay ve bu olaya ilişkin muamelelerin gerçek mahiyetinin YEMİN HARİÇ HER TÜRLÜ DELİLLE İSPAT EDİLEBİLECEĞİ hükmü ile serbest delil sisteminin kabul edildiği, yükümlülerin öncelikle 213 sayılı Kanun'da sayılan belgeleri, bu belgelerin kapsamadığı iş ve işlemler açısından hukuken geçerli her türlü belgeyi ispatlama vasıtası olarak kullanabilecekleri.....davacı şirketin NOTER SENEDİ İLE NİHAİ TÜKETİCİDEN SATIN ALDIĞI OTOMOBİL İÇİN GİDER PUSULASI DÜZENLEMEDİĞİNDEN BAHİSLE KESİLEN ÖZEL USULSÜZLÜK CEZASINDA KANUNA UYARLIK GÖRÜLMEDİĞİNDEN KANUN YARARINA BOZULMASI İSTENMİŞTİR."

- Gider pusulasına ilişkin hükmün tescile tabi malların satışını kapsamadığı hususlarına dayandırılmıştır.

VUK'un 234 üncü maddesinin yeni haline göre gider pusulasının kullanım alanı genişletilerek mükelleflerin fatura ve benzeri belge temin edemedikleri tüm alımları kapsayacak bir hale getirilmiş olması nedeniyle ikinci gerekçe ortadan kalkmıştır.

Maddenin yeni hali karşısında satışa konu mal gayrimenkul veya motorlu araç gibi tescile tabi mal bile olsa gider pusulası düzenlenmesi gereğinin devam ettiği görüşü ile karşılaşılabılır.

Bizim görüşümüz tescil belgelerinin yeterli olması yönündedir. Bu görüşümüzün Tebliğ ile kabul edilmesini dileriz. Böyle bir kabul olmadığı takdirde cezalı duruma düşmemek için faturası temin edilemeyen tescilli mal alımlarında da gider pusulası düzenlenmesini veya gider pusulası yerine geçen ödeme belgesi yahut resmi yazı edinilmesi tavsiye olunur.

IX. SONUÇ:

VUK'nun gider pusulasını düzenleyen 234 üncü maddesinde 7338 sayılı Kanun ile yapılan değişikliğin genel olarak isabetli olduğunu düşünüyoruz.

Gider pusulası yerine geçen belgelerde bulunması gereken bilgiler açısından, külfet önleyen ve kolaylık sağlayan tebliğ düzenlemeleri getirilmesini öneriyoruz.

İade faturası ile belgelenemeyen satış iadelerinin gider pusulası ile belgelenmesinin kanun gereği haline gelmesinden kaynaklanacak sorunların çözümünü sağlayacak tebliğ düzenlemelerine ihtiyaç vardır.

Fatura ile belgelenemeyen kiralardan gider pusulasıyla belgelenmesi de yasal mecburiyet haline gelmiş olup, birçok sorun doğuracağı görülen bu mecburiyetin kaldırılması gerektiğini düşünüyoruz.

Gayrimenkul, motorlu taşıt gibi tescile tabi malların satışında gider pusulası aranmaması gerektiği görüşündeyiz. Bu görüşümüzün de tebliğ ile kabul edilmesinin uygun olacağı kanaatindeyiz.